

2022-02-03

Verksamhetsberättelse för 2021

Organisation

Medlemmar

Under 2022 har följande 25 medlemmar (kommuner, företag och organisationer) varit med i Lygnerns vattenråd.

Betalande medlemmar

Bollebygds kommun
Borås stad
Härryda kommun
Kungsbacka kommun
Marks kommun
Flügger AB

Övriga medlemmar

Agenda Enviro AB
Firma Consort
Hulta gård
Hulta kraftstation
LRF Borås kommungrupp
LRF Härryda kommungrupp
LRF Kungsbacka kommungrupp
Lygnerregionens Fiskevårdsområdesförening
Marknadsplats Sjuhärad

Naturskyddsföreningen i Mark
Samrådsgruppen för fiskevårdande åtgärder Lygner/Storån
Strömma Naturbrukscentrum
Sveriges Sportfiske- och fiskevårdsförbund
Sällskapet Sportfiskare i Göteborg
Sättila Hembygdsförening
Sättila Socken Byalag
Södra, Marks skogsbruksområde.
Vattenfall AB
Viaredsjöns fiskevårdsområdesförening

Ledamöter och ersättare i styrelsen

Annika Carlsson, ordförande (Kungsbacka kommun)
Ragnar Nilsson, vice ordförande (Marks kommun)
Ulf Landegren (Borås Stad)
Sven Johansson (Härryda kommun)
Roger Persson (LRF)
Kjell Svensson (Södra)
Lars-Bruno Johansson (Sällskapet Sportfiskare i Göteborg)
Göran Augustsson, ersättare (Bollebygds kommun)
Tomas Grönesjö, ersättare (näringslivet)

Valberedning har bestått av

Holger Karlsson, Rävlanda (sammanställande), Axel Storckenfeldt, Kullavik för kommuner och för övriga representanter Åke Svensson, Fjärås.

Ekonomisk förvaltare och revisorer

Ekonomisk förvaltare har varit Kungsbacka kommun genom Christina Nordberg. Revisorer har varit Ulf Persson (Kungsbacka kommun) och Göran Olausson (Södra). Ersättare har varit Göran Nilsson (LRF) och Lars Andersson (Bollebygds kommun).

Sekreterare

Sekreterarskapet har skötts av Peter Nolbrant, BioDivers Naturvårdskonsult.

Kontaktperson länsstyrelsen

Steffi Gottschalk och Patric Ceder har varit kontaktpersoner från länsstyrelserna i Västra Götaland och Halland.

Bidrag från vattenmyndigheten och årsredovisning

Årsredovisning till vattenmyndigheten för att få det årliga samverkansbidraget har lämnats in.

Vattenrådets verksamhet

Styrelsemöten och arbetsmöten

Nio styrelsemöten har skett under året. Styrelsen även haft ett arbetsmöte och en arbetsgrupp har haft tre arbetsmöten om visioner och aktiviteter samt om vattenmyndighetens samråd.

Årsmöte och medlemsmöte

På grund av Corona blev det ett försenat årsmöte den 21 september på Rävgården, Härryda kommun. Innan årsmötet gjordes ett besök vid Apelnäs vid Storån. Här berättades om kulturhistoria och LONA-projektet med att bygga en ny bro. Dessutom visade Vattenfall kraftverket och berättade om det pågående nationella arbetet men nya miljötillstånd och miljöanpassningar för vattenkraftverk. Vid årsmötet deltog 30 personer.

Efter årsmötet redovisades resultatet från den samordnade recipientkontrollen för 2020 av Medins AB. WaterCircle och Nolåns fiskevårdsområdesförening berättade om resultatet från årets biotopvårdande åtgärder i Nolån. Mötet avslutades med en diskussion om vad som är viktigt att arbeta med i framtiden.

[Protokoll, beslutad budget, verksamhetsplan](#) och [minnesanteckningar](#) ligger på vattenrådets hemsida.

Övriga möten

Vattendragsvandring vid invigning av natur- och kulturcentrum

Vid invigningen av ett natur- och kulturcentrum i [Rävlanda trädgård](#) gjordes en natur- och vattendragsvandring ner till Storån. Cirka 20 personer deltog.

Vattenmyndighetens samråd om åtgärdsprogram mm

Styrelsen bjöd in alla medlemmar till att inkomma med synpunkter på [samrådshandlingarna](#) som ska gälla 2021-2027. Man uppmanades även att lägga in synpunkter i [Vatteninformationssystem Sverige \(VISS\)](#). Inga synpunkter inkom. Styrelsen gick igenom materialet och formulerade synpunkter varefter en arbetsgrupp satte samman synpunkterna som lades in i vattenmyndighetens webbformulär samt i VISS..

Miljöpriset 2021

[Årets miljöpris](#) överlämnades vid årsmötet till Mats Hägglund som arbetar vid Strömma Naturbrukscentrum. Han får priset för sitt stora engagemang i arbetet med att få till stånd en fiskväg förbi dammen vid Strömma Naturbrukscentrum.

Projekt

Biologisk återställning i Nolån

Under 2021 har det gjorts [biotopvårdande åtgärder i Nolån](#) längs en 3700 meter lång sträcka. Åtgärder som har gjorts är återplacering av block från kanterna, framtagande av lekbottnar och öppnande av sidofåror. Det har även skett återplacering av block i biflöden. Detta ger plats för mer fisk och en högre biologisk mångfald av småkryp och växter. Målet är att få tillbaka flodpärlmusslan. Vattenrådet har sökt pengar medan det praktiska arbetet har utförts av Watercircle med hjälp av Sportfiskarna och Nolåns fiskevårdsområdesförening som också skött alla markägarkontakter. Lygnerns vattenråd beviljades av länsstyrelsen bidrag på 470 400 kr inklusive moms för projektet. [Slutredovisning](#).

Laxflytt från Rolfsån till Sörån

Länsstyrelsen i Halland beviljade för tredje året i rad Lygnerns Vattenråd tillstånd att fånga 20 laxar och 20 havsöringar under hösten i samverkan med Sällskapet Sportfiskarna i Göteborg som utförde fiske i Rofsån, transport och utsättning i Sörån. Fiskarna har fångats med spinn och fluga och transporterats i syrsatt 1000-liters tank på en pickup till Bollebygd. Syftet är att påskynda återetableringen av havsvandrande fisk. Trots att fiskarna nu kan passera kraftverken mellan havet och Sörån fram till Hultafors tar det kanske decennier för dem att komma tillbaka om de inte får hjälp. Sammanlagt har elva laxar och sex havsöringar flyttats till [Sörån i Bollebygd](#) under oktober. Öringarna släpptes nedströms Olsfors. Laxhonorna beräknas bära minst 20 000 romkorn.

Även nästa år planeras en flytt. Därefter sker ett uppehåll för att utvärdera effekterna av arbetet.

Biotopvård vid Hjälmsån

Kungsbacka kommun har i samverkan med Lygnerns vattenråd sökt och beviljats fiskevårdsbidrag på 100 000 kr för att ta fram genomförandebeskrivning av biotopåtgärder vid Hjälmsån. WaterCircle i samarbete med Sportfiskarna fick uppdraget att ta fram beskrivningen under 2021. Eftersom kulturmiljöinventering först måste upphandlas av Kungsbacka kommun har framtagandet av genomförande beskrivning inte kunnat göras under 2021. Detta har nu gjorts och arbetet kommer att fortsätta under 2022.

Vattnet i skolan

Ingen verksamhet med [Vattnet i skolan](#) i samverkan med vattenrådet har skett under året inom avrinningsområdet. Däremot har kontakter skett med andra vattenråd och skolor utanför avrinningsområdet kring temat. Intresset är stort på många håll och tankar finns om att utveckla konceptet.

Visioner och aktivitetslista

I samband med årsmötet skedde diskussion med deltagarna om vilka frågor som är viktiga att arbeta med utöver den beslutade verksamhetsplanen ([sammanställning från diskussionen](#)). Styrelsen har arbetat vidare med frågan vilket resultat i en sammanställning av idéer till aktiviteter. Det resulterade också i en vision och strategi:

Vår vision är artrikedom och rent vatten i alla sjöar, åar, bäckar och våtmarker som ansluter till Lygnern och Rolfsån.

Lygnerns vattenråd omfattar Viaredssjön, Sörån, Töllsjön, Nordån, Nolån, Storån, Lygnern och Rolfsån med tillhörande bäckar, våtmarker och grundvatten.

Vi säkerställer vår vision genom att:

- Arbeta långsiktigt tillsammans med kommuner och myndigheter.
- Vattenrådet ska vara en inkluderande mötesplats för samverkan.
- Främja sammanhängande vattensystem med fria vandringsvägar och naturliga lekplatser för fisk.

Information och kontakter

Informationsbrev

[Informationsbrev](#) om vad som hänt och vad som är på gång skickades ut i december.

Informationsskyltar

Informationsskyltar om livet i Sörån har tagits fram och ska sättas upp under 2022 i Bollebygd och Olsfors.

Hemsida

Hemsidan <https://lygnernsvattenrad.se> har underhållits under året.

Mailutskick

Inbjudningar och information har skickats ut via en maillista med kontaktpersoner för medlemsorganisationerna.

Media

Två stora artiklar skrevs i Borås Tidning om biotopvård i Nolån [den 20 mars](#) och [den 30 augusti](#). Detta är några i en rad artiklar om biotopvård och laxflytt för att återfå de vandrande fiskarna.

Remisser och skrivelser

Yttrande över: Sjöledning i Lygnern samt pumpstationer i Flohult och Dyrenäs. Undersöknings- och avgränsningsråd enligt 6 kap miljöbalken med särskilt berörda och övriga myndigheter avseende ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken. [2021-01-22](#)

Utdrag: Känsligheten gör att utsläpp inte får ske och det får därför inte göras besparingar kring åtgärder för att förebygga utsläpp och minimera risker. Om vi tolkar förslaget rätt innebär det att utsläpp av orenat avlopp kan ske uppemot varje årtionde. Frågan är om detta kan anses utgöra en förbättring och hur säkerheten kan ökas? Det kan även motivera till att en helt markförlagd ledning behöver utredas på motsvarande sätt som det sjöförlagda förslaget. Det är svårt att ta ställning till alternativa dragningar på land då alternativet inte är tydligt redovisat. Vattenrådet betonar vikten av att alla inkomna synpunkter tas upp och ber att de återkopplas så att alla kan ta del av dem och se vilka svar de får.

Yttrande över samrådsremiss Bakgrundsbeskrivning över Rolfsåns vattensystem (Nationella planen för omprövning av vattenkraft, NAP) [2021-02-18](#)

Utdrag: Vattenrådet anser att arbetet med NAP är viktigt för att få ett väl fungerande vattensystem där exempelvis vandrande fisk kan ta sig upp till lek- och uppväxtområden och därefter oskadda ta sig ut till havet igen. Även den övriga biologiska mångfalden och ekosystemen som finns i vattendragsfåran, längs stränder och på svämplan påverkas av dammar samt regleringar med de flödesvariationer och vattennivåförändringar som de ger upphov till. Det är därför av högsta vikt att få modernt miljöanpassade vattendomar och kraftverk som svarar upp mot den kunskap som finns idag. Utöver kraftverken finns dammar som skapar vandringshinder. Det är viktigt att kulturhistoriska värden vägs in så att bästa lösningar kan göras för att både ekosystem och kulturhistoriska miljöer kan bevaras. Underlaget som presenteras är viktigt för att se vilka områden som är särskilt känsliga och viktiga att prioritera.

Vi anser dock att det saknas information och underlag (i [Nulägesbeskrivning över Rolfsåns vattensystem](#)) som är viktiga att ha med i bakgrundsbeskrivningen inför det fortsatta

arbetet med NAP. Exempelvis saknas information om huvudfåran Storån. Här finns både kända lekrområden samt gjorda inventeringar av strömförhållanden, hydromorfologi, omgivande strandmiljöer och brinkar, vilka påverkas av den hydrologiska regimen. Vi efterlyser även ett större helhetsperspektiv på hydromorfologi längs stränder och på svämplan med de arter som är beroende av dessa miljöer. Vi tycker också det är intressant att visa på åtgärder som redan har gjorts som biotopåtgärder, undanröjande av vandringshinder, ansträngningar att återfå havsvandrande fisk mm. Kommentarer kring ovanstående finns inlagt i den PDF för rapporten som vattenrådet fått och vi hänvisar därför till denna som vi bifogar. Vi bifogar även referenser som vi anser tillför användbar information till bakgrundsbeskrivningen.

Synpunkter på vattenmyndighetens samråd [2021-04-14](#)

Utdrag: Vattenrådet ser positivt på att förvaltningsövergripande vattenplanering samt mellankommunal samverkan ingår i åtgärd 1. Vattenrådets roll som resurs i förhållande till kommuner bör lyftas fram i åtgärdsprogrammet. Det är även viktigt att vattenråden om viljan finns får vara remissinstans för planer och frågor som påverkar vattenmiljön. Vattenrådet kan bidra med en större helhetssyn på vatten och avrinningsområdet och har efterfrågat möjlighet till en större delaktighet och medverkan både gentemot kommuner och länsstyrelse.

Yttrande angående vattenverksamhet vid dragning av överföringsledning. [2021-12-10](#)

Utdrag: Lygnerns vatteråd har tagit del av de planerade åtgärderna vid vattenverksamheten. Vattenrådet bedömer att åtgärderna som planeras är bra och har inga övriga synpunkter.

Yttrande över samrådsremiss *Analys av miljöanpassningsåtgärder i prövningsgruppen Rolfsån* [2021-12-02](#)

Vattenrådet anser att [sammanställningen](#) har med de viktiga åtgärderna som behövs för att förbättra den ekologiska statusen med möjlighet att nå god status inom avrinningsområdet. Vi har några enstaka synpunkter och förslag vad gäller innehåll och text.

Samordnad recipientkontrollen

Under 2021 utfördes fysikaliska-kemiska undersökningar enligt kontrollprogrammet. SSG (tidigare Synlab) och Medins Havs och vattenkonsulter har haft uppdraget att genomföra recipientkontrollen och ta fram årsrapporten. Länsstyrelserna har svarat för uppföljningen av kalkningen.

Årsrapporten för recipientkontrollen 2021 kommer att finnas utlagd på Lygnerns vattenråds [hemsida](#).

Annika Carlsson
Ordförande

Ragnar Nilsson
Vice ordförande

Ulf Landegren

Sven Johansson

Roger Persson

Kjell Svensson

Lars-Bruno Johansson

Tomas Grönesjö

Göran Augustsson